

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2012-2015

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Roman Vozděk

Historie, vznik a vývoj Hradní stráže

Praha 2015

Vedoucí bakalářské práce: Doc. JUDr. Jan Brázda, Ph. D.

JAN AMOS KOMENSKY UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2012-2015

BACHELOR THESIS

Roman Vozděk

History, origin a development of the Castle Guard

Prague 2015

The Bachelor Thesis Work Supervisor:

Doc. JUDr. Jan Brázda, Ph. D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne

Roman Vozděk

Poděkování

Chtěl bych poděkovat vedoucímu práce doc. JUDr. Janu Brázdovi, Ph. D. za odborné vedení a dohled nad bakalářskou prací. Za jeho přínosné a podnětné připomínky. Také za ochotu a pomoc při tvorbě práce.

Anotace

Bakalářská práce se zabývá problematikou samotného vzniku, postupného vývoje Hradní stráže do současnosti. Poukazuje na fakt za jakých podmínek a za jakým účelem tato jednotka vznikla. Zda plní stejné tradice a odkazuje na ně i v dnešní době. Rozebírá funkční náplň, rozvoj činnosti. Současně je v práci nastíněn pohled příslušníka stráže v 21. století. A na závěr jsou zde srovnávány odchylky, které poukazují na odlišnosti Hradní stráže docílené 96 letým vývojem.

Klíčová slova

Hradní stráž, voják, legionář, uniforma, prezident, ochrana, služba, zbraně.

Annotation

Bachelor thesis deals with the issue of the origin, the gradual development of the Castle Guard to the present. Points to the fact under what conditions and for what purpose this unit was formed. Whether perform the same tradition and refers to them even today. It analyzes the functional content, development activity. At the same time the work outlined in view of a guard in the 21st century. And finally, are compared variations that point to differences Castle Guards achieve 96-year-old development.

Key words

Castle guard, soldier, legionary, uniform, president, protection, service, weapons.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1. HRADNÍ STRÁŽ.....	9
1.1 Pojem Hradní stráž.....	9
1.2 Vznik Hradní stráže.....	9
1.3 Výstroj a výzbroj.....	12
2. HRADNÍ STRÁŽ V LETECH 1939-1945.....	14
2.1 Výstroj a výzbroj vládního vojska.....	17
3. HRADNÍ STRÁŽ PO ROCE 1945.....	19
3.1 Podoba Hradní stráže v 50. a 60. letech.....	20
4. HRADNÍ STRÁŽ PO ROCE 1970.....	22
5. STRÁŽ NA PŘELOMU 80. A 90. LET.....	25
5.1 Proměna Hradní stráže.....	27
6. VZNIK ČR A HRADNÍ STRÁŽ.....	31
6.1 Proměna struktury Hradní stráže.....	32
7. PROFESIONALIZACE HRADNÍ STRÁŽE.....	34
7.1 Profesionální Hradní stráž.....	35
7.2 Přijetí ke stráži.....	36
7.3 Moderní Hradní stráž.....	38
8. STRÁŽ OČIMA PREZIDENTA A JEJÍHO VELITELE.....	41
9. SLUŽBA V ŘADÁCH HRADNÍ STRÁŽE.....	43
9.1 Pracovní náplň.....	45
ZÁVĚR.....	48
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	51

ÚVOD

Jako student bezpečnostních studií, a zároveň příslušník Armády České republiky bych v této bakalářské práci chtěl poukázat na fakt, jakým způsobem funguje moderní bezpečnostní prvek, a jakým způsobem se projevuje téměř stoletý vývoj ve způsobu ochrany a fungování bezpečnostních složek.

V současné době se ve světě setkáváme s různými bezpečnostními riziky. Ať jsou jimi hrozby vojenské či nevojenské, setkáváme se vždy s jedním pojmem. A tím je bezpečnost. Není tomu tak jen v současnosti, od nepaměti se stávala ochrana významných objektů a osob hlavní prioritou.

V demokratickém světě ale nejen v něm, je nejdůležitějším členem v zemi onen vůdce, který má být tvář každé země. Jsou jimi prezidenti, diktátoři, političtí vůdci nebo i samozvaní představení. Tito všichni mají na svoji ochranu zřízený prvek, který jim ji garantuje. Proto, i v naší zemi je jednotka, která má za úkol chránit našeho prezidenta, jeho sídlo, a v součinnosti s ostatními bezpečnostními složkami zajistit naprosté bezpečí.

V současnosti, zajišťuje Hradní stráž ochranu sídla prezidenta republiky. Fyzickou ochranu prezident republiky zajišťuje útvar ochrany prezidenta v součinnosti s příslušníky jednotky Hradní stráže a útvaru Hradní policie.

I proto mne jako vojáka z povolání tato problematika velice zajímá. A byla pro mě denním chlebem. Jako bývalý příslušník Hradní stráže, bych chtěl přiblížit tuto unikátní jednotku, která je nejstarší ozbrojenou složkou novodobé Československé a České republiky. A srovnat zde poznatky, zda se v průběhu svého vývoje změnil její postoj v závislosti na proměnu funkční náplně.

Práce je koncipovaná postupným kontinuálním vývojem Hradní stráže. Od jejího vzniku po současnost. V závěru se zmiňuji o vlastních zkušenostech při fungování, jako příslušník této jednotky a srovnávám změny, ke kterým došlo v průběhu let. Cíle práce jsou zjistit, zda tato jednotka plní funkční náplň, dle tradic na kterých je postavena, současně má práce přiblížit fungování a přeměnu této bezpečnostní jednotky.

1. HRADNÍ STRÁŽ

1.1 POJEM HRADNÍ STRÁŽ

Hradní stráž je odvozena, jak již název napovídá od slova hrad a strážit. Již od středověku představovali tito příslušníci ochranu hradů, zámků a ostatních sídel. Můžeme hovořit o vývoji osobní, tělesné stráže panovníků, kteří současně byli ozbrojenými složkami, strážemi, které zajišťovali vnější a vnitřní ochranu. Avšak, *pojem Hradní stráž v dnešním slova smyslu existuje až od roku 1918 po vzniku samostatného Československa.*¹

První formování novodobé Hradní stráže předurčovalo vznik jednotky, která by měla za úkol plnit dvojí funkci ochrany sídla hlavy nově vzniklého státu a současně plnit reprezentativní roli, při vítání významných osobností v sídle prezidenta republiky. Měla být jednotkou, která bude ukazovat svrchovanost nově vzniklého samostatného státu, a bude reprezentovat prezidenta republiky.

1.2 VZNIK HRADNÍ STRÁŽE

Po skončení I. světové války došlo v Evropě k velkým změnám. Došlo k zániku některých zemí, jako Rakousko – Uhersko. Na druhé straně došlo pro český a slovenský národ naopak ke vzniku první samostatné Československé republiky. Do čela se postavil prezident T. G. Masaryk. Den 28. října 1918 byl vůbec prvním krokem, ke vzniku jednotky, která by zabezpečovala ostrahu sídla hlavy státu. Avšak, až podle nařízení Vrchního velitelství československé branné moci ze dne 6. prosince 1918 byla poprvé oficiálně ustanovena jednotka, jež byla vyčleněna k ochraně Pražského hradu a dočasným místům pobytu prezidenta v Lánech a Topolčiankách.

Nařízení Vrchního velitelství československé branné moci v Praze čj. 123 92/2 odst. ze dne 6. prosince 1918 na adresu Velitelství 28. Pěšího pluku: *„Pěší pluk č. 28 zřídil ihned jednu pěší setninu pro vykonávání veškerých strážních služeb a dále pro slavnostní uvítání vynikajících osob na hradě pražském. Tato setnina nazývá se hradní*

¹ LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 6. ISBN 80-902892-7-4.

setninou a pozůstává se ze tří pěších čet a jedné čtyř strojních pušek, tedy dohromady 5 gážístů a 166 mužů. Mužstvo pro tuto setninu budiž zvláště vyvoleno, bezvadně vyzbrojeno a oblečeno. Celek setniny musí být v každém ohledu reprezentativní, velké postavy, rázné, bezvadné vojenské chování. Umístěna bude stále na Hradě.“²

Dnem 7. prosince 1918 se tato setnina začala nazývat „hradní.“ Z rozkazu velitelství branné moci již bylo také stanoveno, jaká kritéria musí příslušníci setniny splňovat. Na základě zákona číslo 654/1919 o kanceláři presidenta republiky, byla stanovena i její vojenská část. Pod jejíž velení spadala nově se formující Hradní stráž.

Zákon č. 654/1919 ze dne 4. prosince 1919 byla zřízena kancelář presidenta republiky. V § 1 Zákon ukládal vytvoření vojenské části kanceláře, v čele stál její přednosta. Vojenskou hodnost i titul určoval prezident republiky. V § 2 se zákon zmiňuje o úřednících a zaměstnancích kanceláře presidenta republiky. Ty do svých funkcí jmenoval společně prezident a ministerský předseda.³

Jako první dokument, který se oficiálně zmiňoval o ochraně Pražského hradu, jako sídla hlavy státu byl dokument čj. 41553/1919 Zřízení zvláštní stráže na hradě pražském. Došlo však jeho úpravě a doplnění, kdy vyšel dokument: „Organizace a funkce Hradní stráže,“ ten bereme jako první ucelený statut Hradní stráže. V této podobě měla Hradní část nyní 185 důstojníků a dělesloužících.

Dokument: „*Organizace a funkce hradní stráže:*“

- 1) *Pro bezpečnostní službu a službu na hradě pražském a pro čestnou službu presidenta československé republiky jakožto hlavy státu a nejvyššího velitele československé branné moci zřizuje se na hradě pražské zvláštní Hradní stráž. Hradní stráž slouží: k bezpečnostní službě na hradě, co čestná stráž presidenta a jako čestná a reprezentační stráž v mimořádných a slavnostních příležitostech.*
- 2) *Hradní stráž je součástí československého vojska, čítající na mírový kontingent. Tvoří organizačně a administrativně zvláštní jednotku, která vojensky podléhá přednostovi (zástupci) vojenského oddělení presidenta republiky a ekonomicky-administrativně přímo ministerstvu národní obrany. Hradní stráž disponuje*

² LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 32. ISBN 80-902892-7-4.

³ Zákon č. 654/1919 ze dne 4. prosince 1919 O zřízení kanceláře presidenta republiky.[online][cit. 2015-01-07]Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1918ns/ps/tisky/t1940_00.htm.

přednosta vojenského oddělení kanceláře presidenta, který má právo disciplinární jako velitel pluku.

- 3) *Důstojníky a mužstvo Hradní stráže ustanovuje na jejich zvláštní žádost ministerstvo národní obrany. Při výběru budiž brán zřetel na osoby v bojích o svobodu zasloužilé, mravně bezúhonné a řadové služby plně znalé a pro strážní službu obzvlášť způsobilé. Všeobecné vzdělání a znalost cizích jazyků jsou přednostní. Účast na politickém životě je nepřípustná.*
- 4) *Přijetí žadatelů – důstojníků podmíněno jest nejméně dvouletou službou řadovou u pěchoty co důstojník. Po třech letech služby u Hradní stráže vrací se zpravidla důstojník ke svému kmenovému tělesu. Tato doba se zkracuje, je-li důstojník povolán k absolvování předepsaných kursů, které by podmiňovaly jeho povýšení. Služba u Hradní stráže platí a započítává se jako služba se zbraní. O směně velitele Hradní stráže rozhoduje po návrhu přednosta vojenského oddělení kanceláře presidenta pan president sám.*
- 5) *Výsluhu za uplynulou službu u Hradní stráže nese vojenská správa. Zvláštní příplatky služební u Hradní stráže jak u důstojníků tak i mužstva nese kancelář pana presidenta.*
- 6) *Mužstvo Hradní stráže doplňuje z poddůstojníků československého vojska z povolání analogicky dle odst. 6§ 3. Org. 7 na jejich vlastní žádost. Celková služba trvá 12 let, při čemž nesmí být překročen věk čtyřiceti let. Požitky Hradní stráže jsou systematizovány jako u poddůstojníků z povolání dle počtu služebních let. Mužstvo Hradní stráže jest na roveň postaveno rotmistřům při čemž oslovování „pane“ až na rotmistry Hradní stráže odpadá. Pro požitky a zaopatření po skončené službě u Hradní stráže platí předpisy služební knihy Org. 7 (organizační předpisy pro poddůstojníky z povolání).*
- 7) *Podmínky pro přijetí při sestavení Hradní stráže, stav, zvláštní ustanovení a požitky, výstroj a výzbroj stanoveny zvlášť. Schéma systematizovaného stavu Hradní stráže obsahovalo:*
 - *1 velitel Hradní stráže- štábní kapitán,*
 - *4 nadporučíci nebo poručíci,*
 - *2 rotmistři Hradní stráže (z nich 1 účetní),*
 - *6 četař Hradní stráže,*

- 10 desátníků Hradní stráže (z nich 1 pomocník účetního
- 160 střelců Hradní stráže,
- 2 trubači Hradní stráže,
- 10 střelců pro výpomocnou službu (kuchaři, posluha,...).⁴

Uchazeči o službu u Hradní stráže museli splňovat i jiná kritéria: „Žadatel musí býti svobodný nebo bezdětný vdovec a ne starší třiceti let“ - doplnění stráže se konalo podle potřeby, a bylo uveřejněno ve věstníku Ministerstva národní obrany. Konečné zařazení mezi příslušníky, bylo podmíněno tříměsíční zkušební lhůtou. Jakožto žadatel podepisoval závazek na službu v délce minimálního trvání tří let.⁵

Příslušníci se starali a zabezpečovali strážní službu na pražském hradě a současně trvale na zámku v Lánech. Při pobytech prezidenta Masaryka v Topolčiankách, se vysílala stráž také na Slovensko. Dalším aspektem služby, bylo zabezpečení uvítání zahraničních představitelů, při audiencích a oficiálních státních návštěvách u prezidenta republiky.

1.3 VÝSTROJ A VÝZBROJ

V poválečném období byla ostraha hradu vyzbrojena a vystrojena do klasické polní ústroje příslušníka československé armády. Do výzbroje byly zařazeny šavle, pušky, pistole, ale i kulometry. Problém klasické polní ústroje spočíval v tom, že jej vojáci nosili i mimo službu během výcviku. Přičemž docházelo, k jeho opotřebenosti. Tudíž vznikla prvotní myšlenka, na dvojí obložení příslušníku. Kdy, by jedno z nich bylo užíváno jen pro služební potřebu.

K výraznější proměně co se projevuje Hradní strážě týče, dochází výrokem vojenské kanceláře prezidenta republiky ze dne 27. července 1929, kdy měli vojáci být vystrojeni legionářskými uniformami. Poprvé tak k tomu došlo 28. října 1929. V této ústroji zůstali vojáci až do mobilizace roku 1938. Navýšen byl i počet příslušníků, a to o 15 - 18 dělesloužících. Každá z čet byla vystrojena do jiného druhu polního stejnokroje.

⁴ LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 39 a 44. ISBN 80-902892-7-4.

⁵ LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 44. ISBN 80-902892-7-4.

Byly tedy zastoupeny všechny tři polní legionářské stejnokroje. Z ruské, italské a francouzské legie. Které měly současně dvojí úkol. Prvním bylo prodloužení životnosti vojenské výstroje a druhým úkolem bylo lidem ukázat sounáležitost s odbojem v době I. světové války v letech 1914 -1918.

Další důležitou stránkou byla výzbroj příslušníků Hraní stráže. Nijak zvlášť se však nelišila od běžně zavedené výbroje československé armády. V průběhu přezbrojování a modernizace zbraní po první světové válce, obdržela Hradní stráž:

- 200 pušek vz.24,
- 150 pistolí vz.24,
- 2 osvětlovací pistole,
- 7 lehkých kulometů vz.26,
- 3 těžké kulomety vz.24⁶.

Důležitou symboliku a roli pro vojenské útvary a jednotky znamenal vždy čestný prapor. Ten svůj dostala tato jednotka 13. října 1921, přímo z rukou prezidenta republiky.

Takto vyzbrojena a vystrojena fungovala Hradní stráž až do roku 1939, kdy konkrétně dne 31. července 1939 byla zrušena. V krátkém mezidobí v roce 1939 během počátků okupace, Hradní stráž nosila opět uniformy československé armády.

⁶ AUTORSKÝ KOLEKTIV. *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd.Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. s. 42. ISBN:987-80-7278-617-6

2. HRADNÍ STRÁŽ V LETECH 1939-1945

Po nástupu fašismu a vypuknutí II. světové války došlo ke změnám i v protektorátu Čech a Moravy. Jakmile došlo ke zrušení stráže, nahradilo její funkci vládní vojsko. Nebylo však možné zabezpečit ochranu celého pražského hradu, nýbrž jen prostorů III. nádvoří hradu, a také oficiálních prostor prezidenta republiky. Zbytek hradu opanoval říšský protektor společně s prapory jednotek SS.

Vládní vojsko mělo působit v maximální síle 7000 mužů, z nichž mělo být až 280 důstojníků. Z celkového počtu mělo být vyčleněno 2000 vojínů. Ti by měli za úkol provádět práce nižšího významu a druhu. Mezi příslušníky vládního vojska se nepočítalo s tím, že budou mezi nimi ženy. Pokud se chtěl někdo stát příslušníkem vládního vojska, musel se zavázat ke službě v délce trvání 25 let. Minimální hranice věku pro vstup byla stanovena na 18 let. Nástup k jednotkám a útvarům vládního vojska se prováděl ke dni 1. října každého roku.

Uchazeči museli splňovat tyto podmínky:

- dokončený 18. rok a nepřekročený 24. rok
- svobodný stav (bez alimentálních otcovských povinností), což bylo třeba v žádosti doložit,
- státní občanství Protektorátu Čechy a Morava, česká národnost, původ árijský,
- bezúhonnost, svéprávnost a duševní způsobilost,
- silné, zdravé tělo a minimální výška 165 cm,
- znalost českého jazyka slovem i písmem,
- ukončená obecná škola.

Vstup do vládního vojska byl propojen se závazkem služby na 25 let, na základě podpisu na reversu, jenž musel být ověřen příslušným místním úřadem. Nezletilí uchazeči museli mít souhlas otce nebo poručníka, jejíž souhlas byl také ověřen příslušným úřadem v místě trvalého bydliště. Přáním uchazečů sloužit v určité jednotce nebo posádce, či u určité zbraně nebylo vyhověno.⁷

⁷ KALOUSEK, M. *Vládní vojsko 1939-1945, Vlastenci či zrádci?*. 1.vyd.Libri, Praha. 2002. s. 14. ISBN 80-7277-063-2

Vládní vojsko tvořilo během tohoto období jedinou „českou“ ozbrojenou jednotku v zemi. Jednotka však byla povětšinou využívána k pomocným a podřadným pracím, které německý Wehrmacht a příslušníci Waffen SS odmítali dělat. Sloužila také současně jako pomocný prvek k udržení klidu a pocitu bezpečí pro občany během války.

Každý příslušník Vládního vojska musel složit slib, ve kterém slibovali poslušnost Adolfu Hitlerovi.⁸

Výcvik příslušníků vládního vojska byl velmi specifický. Cílem Generálního inspektorátu bylo vycvičit a vychovat pro nové poměry v zemi vojáky, jenž budou naprosto charakterní, čestní, spolehliví a svědomití.

Výcvik byl situován tak, aby z vojáků českého vládního vojska byli tělesně zdatní, uvědomělí a oddaní Čechům. Kteří budou zcela podřízeni a loajální prezidentovi protektorátu a její vládě. Inspektorát vycvičoval vojáky, jenž budou loajální k německým úřadům, chovající úctu k německé branné moci, a přátelské s německým obyvatelstvem.

Při nábívu bojové situace se zaměřovalo vládní vojsko na boj v osadách. Bylo jim při každé příležitosti zdůrazňováno, že důležitá je národní sounáležitost s německou brannou mocí a odpor proti ostatním druhům učení.⁹

Prapory vládního vojska byly samostatná vojenská a hospodářská tělesa. Označovaly se arabskými číslicemi a dělily se na velitelství praporu s pomocnou četou a čtyři roty: pěší, cyklistickou, jezdeckou a technickou (složenou z čtyř ženijní, spojovací a hudební). Každá pěší rota měla tři čety o třech družstvech, každé družstvo mělo deset

⁸ Slib příslušníků vládního vojska: „ Slibuji, že budu Vůdce Velkoněmecké říše Adolfa Hitlera jako ochránce Protektorátu Čechy a Morava poslušen, že budu zájmy Velkoněmecké říše k prospěchu Protektorátu Čechy a Morava podporovati, nařízení hlavy Protektorátu Čechy a Morava a jeho vlády plniti, zákony zachovávatí a své úřední povinnosti svědomitě zastávati.“ AUTORSKÝ KOLEKTIV. *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd.Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. s. 91. ISBN:987-80-7278-617-6

⁹ KALOUSEK, M. *Vládní vojsko 1939-1945, Vlastenci či zrádci?*. 1.vyd.Libri, Praha. 2002. s. 21. ISBN 80-7277-063-2

mužů. Inspektorátu I podléhaly prapory 1., 2., 3., 4., 5., Inspektorátu II prapory 6., 7., 8., 11. a Inspektorátu III prapory 9., 10., 12.¹⁰

Onu ochranu sídla prezidenta republiky měl zabezpečit I. prapor vládního vojska, který byl dislokován v Praze. Jako jediný také vykonával službu pouze na území protektorátu Čech a Moravy a plně se věnoval svým povinnostem při střežení a ochraně sídla prezidenta.

Složení těchto praporů bylo dané tabulkovými počty.

Pěší rota:

- 1 velitel (kapitán I. či II. třídy),
- 1 poručík, nadporučík,
- 88 rotmistrů a dělesloužících,
- 35 vojínů,

Cyklistická rota:

- 1 velitel,
- 1 zástupce,
- 1 nadporučík, poručík,
- 1 řidič motocyklu,
- 81 rotmistrů a dělesloužících,
- 32 vojínů,

Jezdecká rota:

- 1 kapitán (I. či II. třídy),
- 2 poručík, nadporučík,
- 90 rotmistrů a dělesloužících,
- 38 vojínů,

Technická rota:

- 1 major,
- 2 kapitán (I. či II. třídy),
- 89 rotmistrů a dělesloužících,

¹⁰ KALOUSEK, M. *Vládní vojsko 1939-1945, Vlastenci či zrádci?*. 1.vyd.Libri, Praha. 2002. s. 20. ISBN 80-7277-063-2

- 41 vojínů;¹¹

Dohromady tedy každý vládní prapor byl tvořen 506 vojáky. K němu patřilo velení praporu, společně s vyčleněnou pomocnou četou. Čítají navíc 34 osob. Mužstvo vládního vojska se dělilo do 3 skupin – na střelce, rotmistry, poddůstojníky. Mezi poddůstojníky se zařazovali hodnosti desátníka, četaře a rotného. Mezi střelce patřili vojíni a svobodníci. Aby mohl být voják vládního vojska povýšen, musel být spolehlivý a mravně bezúhonný. Do hodnosti svobodníka a desátníka bylo nutné, aby příslušník absolvoval dvě třídy měšťanské školy. Do hodnosti četaře, rotného musel voják absolvovat dvě třídy střední školy nebo také složit zkoušky na odborné škole, a takové, která trvala nejméně dva roky. Nadále se pak počítala léta strávená v činné službě. Pro hodnostní označení vojína, musel mít voják odsloužené minimálně dva roky, pro hodnost svobodníka, desátníka, četaře mohl být nejdříve příslušník povýšen po dvou dalších letech.

Součástí I. praporu vládního vojska, které mělo za úkol ochranu sídla prezidenta, byl strážní oddíl na zámku v Lánech. Ten zabezpečoval ochranu proti výstřelu zvenčí i proti přímému napadení.¹²

2.1 VÝSTROJ A VÝZBROJ VLÁDNÍHO VOJSKA

Od 1. srpna roku 1939 bylo zakázáno nošení uniforem a polních stejnokrojů Československé armády. Jakožto jediná ozbrojená složka v zemi neměla možnost se jednotka vyzbrojit moderními zbraněmi. Do výzbroje jim bylo přiděleno 250 kusů karabin Mannlicher vz. 1895 a také pistole ráže 7,65mm pro důstojníky a revolvery Rast-Gasser vz. 1895 pro rotmistry. Tato výzbroj však představovala pouze základní ochrannou funkci pro kancelář prezidenta republiky. Kvůli německým obavám, že by zbraně mohly být použity proti nim, však znamenaly tyto počty maximum, které byli ochotni povolit.

¹¹ KALOUSEK, M. *Vládní vojsko 1939-1945, Vlastenci či zrádci?*. 1.vyd.Libri, Praha. 2002. s. 106-108. ISBN 80-7277-063-2

¹² KALOUSEK, M. *Vládní vojsko 1939-1945, Vlastenci či zrádci?*. 1.vyd.Libri, Praha. 2002. s. 84. ISBN 80-7277-063-2

Vojáci a příslušníci vládního vojska, kteří byli přiděleni k ochraně sídla prezidenta se odlišovali také od ostatních příslušníků služebním odznakem. Služební odznak pro čestnou stráž státního prezidenta tvořila šňůra z odpadové bavlny, která byla opletena niklovým předivem s příměsí sírově žlutého hedvábí. Přeložením se vytvořila pažní smyčka, jeden konec šňůry byl spleten v cop. Na koncích byly přišity přívěsky, ražené ze dvou dílů mosazného plechu, které byly postříbřeny. Služební odznak pro čestnou stráž u prezidenta nosili všichni příslušníci stráže na levé straně prsou, stejně jako se nosila slavnostní šňůra.¹³

Došlo také k úpravě stejnokroje. Dne 10. srpna 1939 vydal generální inspektorát vyhlášku čj. 400/6 ve věci úpravy stejnokroje. *České vládní vojsko nosí až do dalšího opatření stejnokroj střihu a barvy stejnokroje bývalé československé armády s těmito změnami.*¹⁴ Díky těmto úpravám došlo k odlišení jednotky. Kdy jednotka byla rozeznána svými novými výsostnými znaky. Které ji oddělovaly od ostatních jednotek, které se odlišovaly od starých uniforem, které nosilo vojsko zaniklé Československé republiky.

¹³ KALOUSEK, M. *Vládní vojsko 1939-1945, Vlastenci či zrádci?*. 1.vyd.Libri, Praha. 2002. s. 127. ISBN 80-7277-063-2

¹⁴ LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 72. ISBN 80-902892-7-4.

3. HRADNÍ STRÁŽ PO ROCE 1945

Poválečné období přineslo řadu nemalých změn nejen v Evropě, ale na celém světě. Došlo také ke změnám, co se týče ostrahy sídla prezidenta, i částečné přeměně podoby a fungování Hradní stráže.

Po ukončení II. světové války byla problematická ochrana prezidenta, z důvodu nedostatečného počtu vycvičených vojáků, zprvu zajišťovalo ochranu sídla prezidenta složená jednotka z bývalých členů četnictva z Podkarpatské Rusi v síle 16 mužů. Trvalo tak do situace, než byla znovu obnovena jednotka Hradní stráže. Její podoba byla velice nesourodá. Příslušníky znovu obnovené Hradní stráže se povětšinou stali bývalí příslušníci I. praporu vládního vojska, z nových příslušníků, jež byli členy odboje během II. světové války a příslušníků, kteří se vrátili do služby po okupaci.

Pro samotnou službu se zpočátku nic neměnilo, Hradní stráž plnila své úkoly stejně, jako před vypuknutím II. světové války. Tedy zajišťovala vnitřní ostrahu Pražského hradu a vnitřních prostor. A sloužila jako čestná jednotka, přivítání zahraničních a významných osob, na hradě.

K významným změnám došlo abdikací Eduarda Beneše. *Zvolením Klementa Gottwalda prezidentem republiky přišla Hradní stráž o své výsadní postavení. Už jen to, že přehlídku tvořili, jako čestná jednotka, příslušníci SNB útvaru „HRAD“, bylo předsevzetí věcí příštích.*¹⁵ Od tohoto okamžiku přišla Hradní stráž o možnost zabezpečovat vnitřní bezpečnost prostor hradu. Pod její působnost nyní patřily prostory v nejbližším okolí, a vojáci plnili strážní službu vně budov na Pražském hradě.

V průběhu let mělo dojít ke snížení početních stavů a Hradní stráž byla postupně redukována. Úmyslem bylo ji ponechat jako pouze jednotku s reprezentativní náplní. Ostraha sídla hlavy státu jakožto jeho tělesná stráž, měli být příslušníci využívání minimálně.

Od svého vzniku v roce 1918 vždy spadala Hradní stráž pod armádu československé republiky. Po konci I. světové války pod vojska československé branné

¹⁵ LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 93. ISBN 80-902892-7-4.

moci. To pouze do dne 15. prosince 1952. Tímto okamžikem začala spadat pod potřeby služby Vnitřní stráže, stala se součástí ministerstva vnitra.

3.1 PODOBA HRADNÍ STRÁŽE V 50. A 60. LETECH

Převedením podřízenosti pod ministerstvo vnitra dochází také ke změně funkční náplně. Stal se z ní 14. zvláštní prapor, jenž měl za úkol ostrahu Pražského hradu. Během 50. a 60. let docházelo k přeměně a na příslušníky zvláštního praporu byly kladeny často vysoké nároky. Vyjma ochrany Pražského hradu měli vojáci na starost ostrahu ministerstva národní bezpečnosti, úřad předsednictva vlády, státní plánovací komise aj.

Významným mezníkem bylo v roce 1960 přestěhování celého praporu Hradní stráže do nových kasáren v Loretánské ulici (bývalý Martinický palác, posléze i vojenská nemocnice). V roce 1962 byl prapor vyčleněn ze sestavy 1. motomechanizované brigády jako 7. zvláštní prapor Vnitřní stráže – Ministerstva vnitra.¹⁶

V tomto období Hradní stráž disponovala vojenskými stejnokroji totožnými s celky Vnitřní stráže československé republiky. Do výzbroje byly nasazeny pušky vz.52/57, také samopaly vz.58, kulometry vz. 52/57, samopaly vz. 23 a vz. 26.

Během roku 1964 došlo ke sloučení Velitelství pohraniční stráže a Vnitřní stráže. 7. Zvláštní prapor přechází do podřízenosti velitelství 2. pluku Vnitřní stráže v Praze – Vršovicích. Hradní stráž se podílí na mnoha významných akcích v tomto období. Při konání slavnostních nástupních aktů na I. nádvoří pražského hradu nebo při oslavách 1. máje nebo při konání spartakiád.¹⁷

V roce 1965 došlo u 7. zvláštního praporu Vnitřní stráže k množství kádrových změn a chystala se i jeho zásadní reorganizace. Směr, jimž se bude ubírat, naznačily i nové čepice, nikoliv však zbraně, protože se při slavnostních nástupech začaly používat

¹⁶Publikace IDET, HRADNÍ STRÁŽ, [online] ©2005. Dostupné z: http://www.army.cz/avis/publikace/idet2005_katalog/85.pdf

¹⁷ GRUPPE.DREI, [online] ©20. 2. 2007, [cit. 2015-01-07], Dostupné z: http://www.valka.cz/clanek_12045.html

*místo samopalů pušky vzor 52/57. Od 1. Ledna 1965 totiž dostali příslušníci Vnitřní stráže místo své tradiční modré čepice khaki zelenou Československé lidové armády.*¹⁸

Díky mnoha proměnám Vnitřní stráže a změnám podřízenosti jednotky, docházelo k neustálým tabulkovým skokům. Ty se měnily v závislosti na požadavcích, které kladla na Hradní stráž V. správa Ministerstva vnitra. *Tabulkový stav jednotky činil v říjnu 1969 úhrnem 37 vojáků z povolání a 358 vojáků základní služby, tedy celkem 395 příslušníků, a 8 občanských zaměstnanců. Dohromady 403 osob plus 17 volno nájemných občanských zaměstnanců.*

*Začátkem roku 1970, přesněji k 28. únoru, nastala pro Hradní stráž po letech organizačního poklidu významný skok. Neboť, 7. Zvláštní prapor Ministerstva vnitra – Hradní stráž, přestal k uvedenému dni existovat.*¹⁹

¹⁸ AUTORSKÝ KOLEKTIV, *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd.Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. s 160. ISBN:987-80-7278-617-6

¹⁹ AUTORSKÝ KOLEKTIV, *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd.Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. s 168. ISBN:987-80-7278-617-6

4. HRADNÍ STRÁŽ PO ROCE 1970

Tento rok byl mezníkem, co se týče působení Hradní stráže, jako jednotky zabezpečující ochranu sídla prezidenta republiky. *Na základě mnoha jednání byla rozkazem ministra vnitra, s platností od 1. března 1970, zřízena Hradní stráž ČSSR. Jako příloha tohoto rozkazu byl vydán "Statut Hradní stráže ČSSR", ve kterém byly přesně specifikovány úkoly Hradní stráže ČSSR, včetně její podřízenosti V. správě Sboru národní bezpečnosti a dalším odborným složkám Federálního ministerstva vnitra.*²⁰

V tomto rozkazu, její příloze vyšel současně její statut. Ten jí určoval po stránce zabezpečení materiálu, organizace, zdravotní podřízenosti, kádrové a velitelské podřízenost náčelníku Štábu Civilní obrany ČSSR. Naopak v otázkách mobilizace, mimořádných bezpečnostních opatřeních a v otázkách řízení strážní služby podléhala Hradní stráž náčelníku V. správy Federálního ministerstva vnitra.²¹

Jednotka však procházela mnoha úpravami, Federální ministerstvo vnitra vydalo rozkaz, ve kterém pozměnilo další působnost Hradní stráže. *Federální ministerstvo vnitra Československé socialistické republiky č. 13 ze dne 13. května 1977 – Statut Hradní stráže Československé socialistické republiky a povolání vojáků vojsk ministerstva vnitra zařazených u Hradní stráže Československé socialistické republiky k plnění úkolů Sboru národní bezpečnosti, s účinností od 15. června 1977.*

Rozkazem se vydává statut Hradní stráže Československé socialistické republiky, upravuje se podle § 51 odst. 2 zákona č.40/1974 Sb. o Sboru národní bezpečnosti²², povolání vojáků vojsk ministerstva vnitra zařazených u Hradní stráže Československé

²⁰ *Historie, tradice* [online]. ©2014[cit. 2015-01-08]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/kancelar-prezidenta-republiky/hradni-straz/historie-tradice.shtml>

²¹ AUTORSKÝ KOLEKTIV, *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd.Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. s 170. ISBN:987-80-7278-617-6

²² Zákon č.40/1974 Sb. o Sboru národní bezpečnosti §51 odst. 2: *Ministr vnitra Československé socialistické republiky může povolat k plnění úkolů Sboru národní bezpečnosti vojáky vojsk ministerstva vnitra; v mimořádných případech může k plnění úkolů při udržování veřejného klidu, pořádku a bezpečnosti uvnitř státu povolat v dohodě s ministrem národní obrany Československé socialistické republiky vojáky Československé lidové armády v činné službě, po předchozím souhlasu hlavního velitele Lidových milicí příslušníky Lidových milicí, po dohodě s ministrem spravedlnosti České socialistické republiky a ministrem spravedlnosti Slovenské socialistické republiky příslušníky Sborů nápravné výchovy a po dohodě s ministrem vnitra Slovenské socialistické republiky příslušníky veřejných požárních útvarů. Zákon č.40/1974 Sb. o Sboru národní bezpečnosti, In: *Sbírka zákonů Československá socialistická republika*. 1974, částka 6, s. 113 Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=40&r=1974>*

socialistické republiky k plnění úkolů Sboru národní bezpečnosti a stanoví se podle § 51 odst. 4 zákona²³ rozsah povinností a oprávnění těchto vojáků při plnění úkolů Sboru národní bezpečnosti.²⁴

Tímto rozkazem bylo Hradní strážci přiznáno postavení pluku Ministerstva vnitra, a současně podřízenost rozkazům Federálního ministerstva vnitra, jakožto také Pohraniční strážce. Při výkonu ochranné služby samotného prezidenta republiky spolupracovala s V. správou Federálního ministerstva vnitra, kterou byla Správa ochrany stranických a ústavních činitelů.²⁵

Pro Hradní stráž to však nebyla poslední změna organizačního významu, ke které došlo. Rok 1978 se vyznával dalšími změnami. Rozkaz ministra vnitra Československé socialistické republiky ze dne 31. května 1978. *Vyčlenění vojsk ministra vnitra z podřízenosti hlavní správy Pohraniční strážce a ochrany státních hranic. V souladu s potřebami operativního řízení vojsk ministerstva vnitra při plnění specifických úkolů pro federální ministerstvo vnitra vyčleňují dnem 1. června 1978 správu vojsk ministerstva vnitra z podřízenosti hlavní správy Pohraniční strážce a ochrany státních hranic.*²⁶ S účinností tohoto rozkazu se stala Hradní stráž samostatným útvarem. Tato situace trvala až do roku 1990.

Příslušníci disponovali zbraňovými systémy stejnými, jako měla ve výzbroji československá lidová armáda. Používaly se kulometry vz. 52/57, samopaly vz. 58, na čestných stanovištích jako i na audiencích a přijímacích ceremoniálech používali vojáci Hradní strážce pušky vz. 52/57. Při výkonu strážní služby disponovali pistolemi ČZ 7,65mm vz. 50 a pistolemi 7,62 mm vz. 52. Velitelé jednotek používali šavle vz. 52. *Zbraně pro reprezentativní úkoly byly čtyřkilové, pochromované a nefunkční pušky vz.*

²³ §51 odst. 4 : *Vojáci vojsk ministerstva vnitra, vojáci Československé lidové armády, příslušníci Lidových milicí, Sborů nápravné výchovy a veřejných požárních útvarů povolání podle odstavců 2 a 3 mají při plnění bezpečnostních úkolů stejná práva a povinnosti jako příslušníci Sboru národní bezpečnosti, pokud příslušný ministr vnitra nerozhodne jinak. Zákon č.40/1974 Sb. o Sboru národní bezpečnosti, In: Sběrka zákonů Československá socialistická republika. 1974, částka 6, s. 113. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=40&r=1974>*

²⁴ Oznámení o vydání obecných právních předpisů, Rozkaz Federálního ministerstva vnitra č. 13 ze dne 13. května 1977, In: *Sběrka zákonů Československá socialistická republika, 1977, částka 14, s. 197.* Dostupné z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1977/014-1977.pdf>

²⁵ AUTORSKÝ KOLEKTIV, *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd.Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. s 174. ISBN:987-80-7278-617-6

²⁶ Rozkaz ministra vnitra Československé socialistické republiky č. 17 ze dne 31. května 1978 s. 1 [online]. Dostupné z: <http://www.abscr.cz/data/pdf/rozkazy/rmv/rmv17-1978.pdf>

52. Zvláštností byly šavle pro velící důstojníky, které se začaly používat až v roce 1977. Zavedl se nový „pořadový krok,“ který si navrhli sami vojáci. Dne 9. května 1977 se konalo první slavnostní střídání stráží na I. nádvoří Pražského hradu.²⁷

Hradní stráž v tomto mezidobí používala standartní vojenské stejnokroje. Lišily se pouze výsostnými značeními od ostatních jednotek. Odlišovaly je též čepice, které měly žlutý okolek, kterým nepřímou poukazovaly na spojitost s vládním vojskem v období protektorátu Čech a Moravy.

²⁷ LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 137. ISBN 80-902892-7-4.

5. STRÁŽ NA PŘELOMU 80. A 90. LET

Konec 80. let byl ve znamení sametové revoluce, která změnila tvář tehdejšího Československa. To sebou neslo změny, které byly jeho součástí. Abdikoval prezident Gustav Husák, nově byl zvolen do funkce Václav Havel. A nejen tyto události předznamenal nový vývoj a směr, kterým se vydal jak náš stát, tak Hradní stráž.

V lednu roku 1990 přijalo Federální shromáždění zákon číslo 20/1990 Sb., o zřízení Správy ochrany prezidenta Československé socialistické republiky a o Hradní stráži Československé socialistické republiky.²⁸

Usnesením Federálního shromáždění Československé socialistické republiky na zákoně 20/1990 Sb., o zřízení, funkční náplni a povinnostech Správy ochrany prezidenta Československé socialistické republiky bylo striktně vymezeno, jakým způsobem bude zajištěna bezpečnost hlavy státu. Osobní ochranu prezidenta republiky měla zabezpečovat útvar Správy ochrany prezidenta, naopak ochranu sídel a dočasných sídel prezidenta měla na úkol nadále střežit jednotka Hradní stráže. Do její působnosti výhradně spadala vnější ostraha budov a blízké okolí Pražského hradu. Dle opatření předsednictva Federálního shromáždění spadala Správa ochrany prezidenta republiky pod velení Vojenské kanceláře prezidenta republiky, jenž měl pod svým velením současně jednotku Hradní stráže.²⁹

Úkoly a postavení Hradní stráže Československé socialistické republiky § 3

(1) Hradní stráž Československé socialistické republiky /dále jen "Hradní stráž"/ se vyčleňuje z vojsk ministerstva vnitra a začleňuje do Československé lidové armády; podřizuje se náčelníku Vojenské kanceláře prezidenta Československé socialistické republiky.

(2) Náčelník Vojenské kanceláře prezidenta Československé socialistické republiky ustanovuje do funkce a odvolává z ní velitele Hradní stráže.

²⁸ AUTORSKÝ KOLEKTIV, *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd.Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. s 185. ISBN:987-80-7278-617-6

²⁹ Zákon č. 20/1990 Sb., o zřízení Správy ochrany prezidenta Československé socialistické republiky a o Národní stráži Československé socialistické republiky. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1986fs/tisky/t0247_00.htm

§ 4

(1) Hradní stráž plní tyto úkoly:

a) provádí vnější ostrahu areálu Pražského hradu, zabezpečuje jeho obranu a provádí vnější ostrahu a obranu objektů, které jsou dočasným sídly prezidenta Československé socialistické republiky a jeho hostů,

b) organizuje a zajišťuje vojenské pocty zejména při oficiálních návštěvách představitelů jiných států a při přijetí vyslanců u prezidenta Československé socialistické republiky.

(2) Hradní stráž nesmí být použita k plnění jiných úkolů bez souhlasu prezidenta Československé socialistické republiky.

§ 5

Náčelník Vojenské kanceláře prezidenta Československé socialistické republiky má vůči vojákům Hradní stráže oprávnění jako ministr národní obrany Československé socialistické republiky stanovená zvláštními předpisy [Zejména jde o: branný zákon, zákon č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 88/1952 Sb., o materiálním zabezpečení příslušníků ozbrojených sil ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 100/1988 Sb., o sociálním zabezpečení, zákon č. 32/1957 Sb., o nemocenské péči v ozbrojených silách, ve znění pozdějších předpisů.].

§ 6

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se Statut Hradní stráže Československé socialistické republiky vydaný rozkazem ministra vnitra Československé socialistické republiky č. 13/1977 (reg. v částce č. 14/1977 Sb.).

§ 7

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. února 1990.

Důvodová zpráva

Zajištění efektivní osobní ochrany a bezpečnosti prezidenta Československé socialistické republiky, ostrahy a obrany areálu Pražského hradu a dočasného sídla prezidenta Československé socialistické republiky vyžaduje provést určité změny spočívající v soustředění sil a prostředků na tomto úseku pod jednotné řízení. Navrhuje se zřídit Správu ochrany prezidenta Československé socialistické republiky, vyčlenit Hradní stráž Československé socialistické republiky z vojsk ministerstva vnitra a začlenit ji do Československé lidové armády; Správu ochrany prezidenta Československé socialistické republiky a Hradní stráž Československé socialistické republiky podřídit náčelníku Vojenské kanceláře prezidenta Československé socialistické republiky.

Podle platné právní úpravy je ochrana ústavních činitelů, včetně ochrany prezidenta Československé socialistické republiky a vnitřní ochrana areálu Pražského hradu uskutečňována v souladu s § 4 písm. d) a e) zákona č. 40/1974 Sb., o Sboru

národní bezpečnosti, příslušníky SNB Správy ochrany ústavních činitelů SNB. Ostraha areálu Pražského hradu je zabezpečována v souladu se Statutem Hradní stráže Československé socialistické republiky, vydaným rozkazem ministra vnitra Československé socialistické republiky č. 13/1977 a registrovaným v částce č. 14/1977 Sb., vojáky z povolání a vojáky základní služby Hradní stráže Československé socialistické republiky vojsk ministerstva vnitra.

S ohledem na nezbytnost provedení shora uvedených změn se navrhuje tyto řešit formou zákona Federálního shromáždění.

Z hlediska ústavně právních aspektů je toto řešení možné, neboť podle čl. 37 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 143/1968 Sb., o československé federaci, je zákonodárná pravomoc na tomto úseku svěřena Federálnímu shromáždění. Podle čl. 8 odst. 1 písm. n) v návaznosti na čl. 27 odst. 1 zákona č. 143/1968 Sb., o československé federaci, je třeba dovozovat, že právní úprava zajištění osobní ochrany prezidenta Československé socialistické republiky, vnitřní ostraha areálu Pražského hradu a dočasného sídla prezidenta Československé socialistické republiky patří do výlučné působnosti Československé socialistické republiky. Pokud se jedná o právní úpravu zabezpečování vnější ostrahy a obrany areálu Pražského hradu a dočasného sídla prezidenta Československé socialistické republiky Hradní stráží, která se začleňuje do Československé lidové armády, je třeba dovozovat, že tato náleží podle čl. 7 odst. 1 písm. b) zákona č. 143/1968 Sb., o československé federaci, do výlučné působnosti Československé socialistické republiky.

Z výše uvedených hledisek návrh zákona upravuje zřízení, úkoly a postavení Správy ochrany prezidenta Československé socialistické republiky a úkoly a postavení Hradní stráže Československé socialistické republiky, přičemž se oba tyto subjekty podřizují náčelníku Vojenské kanceláře prezidenta Československé socialistické republiky. Současně se stanoví oprávnění náčelníka Vojenské kanceláře prezidenta Československé socialistické republiky vůči příslušníkům Sboru národní bezpečnosti služebně zařazeným ve Správě ochrany prezidenta Československé socialistické republiky a vůči vojákům Hradní stráže.

Přijetí navrhované právní úpravy neklade požadavky na bilanci pracovních sil ani na zvýšení finančních prostředků ze státního rozpočtu. V Praze dne 11. ledna 1990³⁰

5.1 PROMĚNA HRADNÍ STRÁŽE

Hradní stráž znovu byla zpět pod velením Vojenské kanceláře prezidenta republiky. Problematikou však zůstával, početní stav vojáků a příslušníků Hradní stráže.

³⁰ Zákon č. 20/1990 Sb., o zřízení Správy ochrany prezidenta Československé socialistické republiky a o Národní stráží Československé socialistické republiky. Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1986fs/tisky/t0247_00.htm

Dne 22. ledna 1990 došlo ke schválení nových tabulkových počtů.

- 50 důstojníků,
- 7 praporčíků,
- 2 absolventi vojenských kateder,
- 109 poddůstojníků,
- 307 vojínů,
- 9 občanských zaměstnanců³¹

Dohromady čítala nově sestavená Hradní stráž 484 osob. Útvar byl rozdělen na několik organických oddělení:

- velitelství,
- štáb,
- skupina výchovy a výcviku,
- technická skupina,
- týlová skupina,
- finanční služba,
- zdravotnická služba.

Disponovala těmito jednotkami:

- provozně technická rota (složená z automobilové čety, motocyklové čety, četa trubačů),
- čestná rota (složená ze tří čet a velitelského družstva),
- tři strážní roty (složené ze zří strážních čet),
- výcviková četa (složená z hospodářského a strážného družstva).³²

Doplnit tyto počty, však bylo problematické, na fungování a na samotnou strážní službu to však nemělo žádný vliv. A jednotka Hradní stráže zabezpečovala strážní službu a zabezpečení slavnostních i pietních aktů v plné rozsahu. Motocyklová četa tedy stala pevnou součástí jednotky Hradní stráže. V mezidobí mezi roky 1990 až 1992 se snažila Hradní stráž rozšířit své obzory i za hranice našeho státu. Navazovala nové kontakty s jednotkami napříč Evropou. Snažila se o sdílení zkušeností a informací

³¹ LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2. vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 143. ISBN 80-902892-7-4.

³² LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2. vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 147. ISBN 80-902892-7-4.

s podobně fungujícími útvary. Uskutečnila také několik významných střetnutí s jednotkami ve Velké Británii, či Španělska nebo z Francie. Tato spolupráce trvá mezi jednotkami dodnes.³³

Nové tabulkové počty, však nebyli jediným významným milníkem u Hradní stráže. Byly navrženy nové uniformy. Autorem návrhů byl filmový kostýmní výtvarník Theodor Pištěk.³⁴

Uniformy měly odkazovat na tradici a historii útvaru. Byly použity uniformové doplňky, jenž měly poukázat na spjatost historie s novodobým útvarem. *Nové služební a reprezentační uniformy, které byly poprvé představeny veřejnosti v pravé poledne, při provádění nově vytvořeného ceremoniálu slavnostního střídání stráží s hudebním doprovodem na I. nádvoří Pražského hradu.*³⁵

Ve výzbroji měla Hradní stráž šavle vz. 84, upravené pušky vz. 52/57, univerzální kulomety UK vz. 59, samopaly vz. 61 Škorpion, odstřelovací pušky SVD, pistole vz. 82. Po ukončení přezbrojování se stala osobní zbraní strážného samopal vz. 61 Škorpion. Nahradila armádou nejvíce užívaný samopal vz. 58. Ten byl pro zastavěnou oblast na pražském hradě zbraní s příliš velkým ničivým potenciálem. Užíval velmi výkonnou municí, jež mohla způsobit příliš velké nejen materiální škody.

³³ LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 183. ISBN 80-902892-7-4.

³⁴Výtvarník Theodor Pištěk: společenské konvence se musejí dodržovat: „*Vaším dílem jsou i uniformy pražské Hradní stráže. Teď zrovna mě pozvali na slavnost Hradní stráže. Jsem u kluků každou chvíli, pořád něco potřebují - stuhy a různé detaily. Na ty uniformy jsem dostal zadání, že mají být v barvách trikolory. Když jsem přinesl na Hrad návrhy - bylo jich možná deset patnáct - tehdejší prezident Václav Havel nechtěl sám rozhodnout. Proto zavolal pět vojáků, aby si vybrali. Jsou nádherné! Hlavně se v nich kluci dobře cítí. Zasloužíme si vůbec tak krásné a důstojné uniformy? To musí každý posoudit sám. Taky mám svůj názor. Mimochodem Bulhaři, Rusové nebo Slováci nosí uniformy daleko honosnější. Já jsem tehdy dostal podmínku, aby byly decentní.*“ KAPLANOVÁ, D. *Výtvarník Theodor Pištěk: společenské konvence se musejí dodržovat* [online]©2014-08-04[cit. 2015-09-01]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/zena/styl/308501-vytvarnik-theodor-pistek-spolecenske-konvence-se-museji-dodrzovat.html>

³⁵ *Historie* [online]©2007[cit. 2015-09-01]. Dostupné z: http://www.hrad.army.cz/htm/3_0.html

V roce 1992 jednotka mohla operovat se změněným počtem vojáků a příslušníků jednotky. Jednotka měla k dispozici:

- 59 důstojníků
- 5 praporčíků
- 423 poddůstojníků a mužstva
- 19 občanských zaměstnanců³⁶

Hradní stráž plnila v počtu 506 osob všechny stanovené úkoly, které jí byly uloženy. Současně se podílela na zajišťování mnoha slavnostních a pietních aktech.

Konec roku 1992 znamenal nejzásadnější období tehdejšího Československého státu, mělo dojít k rozdělení na dva samostatné státy. Českou republiku a Slovenskou republiku. U Hradní stráže sloužili také příslušníci ze Slovenska. Ti tedy byli vnitřním rozkazem velitele Hradní stráže číslo 217/1992 ze dne 16. Listopadu roku 1992 převedeni ke dni 31. prosince roku 1992 k vojenské jednotce číslo 4613. Jenž nesla název Čestná stráž bratislavské posádky.³⁷

³⁶ LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 183. ISBN 80-902892-7-4.

³⁷ AUTORSKÝ KOLEKTIV, *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd. Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. s 192. ISBN:987-80-7278-617-6

6. VZNIK ČR A HRADNÍ STRÁŽ

Rozdělení Československa a vznik České republiky přinesl mnoho změn do fungování Hradní stráže. Jako první jednotka obdržela svůj prapor z rukou prezidenta republiky.

„Prezident republiky Václav Havel v sobotu na prvním nádvoří Pražského hradu předal první nový vojenský prapor. V duchu obnovování českých tradic předal Václav Havel v přítomnosti ministra obrany Antonína Baudyše, náčelníka generálního štábu genpor. Karla Pezla a české generality nový prapor jako první jednotce Armády České republiky útvaru pražské Hradní stráže. Slavnostní akt předání navázal na tradici z první republiky, protože první jednotkou československé armády, které předal vojenský prapor Tomáš Garrigue Masaryk, byla tehdejší Hradní stráž. Nový prapor Hradní stráže je blankytně modrý o nestejných vlajkových listech. Na líci je znak Hradní stráže s datem „zasvěcení“ praporu, na rubu jsou spojeny do skupiny tradiční znaky Čech, Moravy a Slezska mottem z prezidentské standarty „Pravda vítězí“. Na praporu je rovněž vyšit podpis Václava Havla.“³⁸

Díky vzniku samostatného Českého státu, bylo nutné poupravit legislativní náležitosti pro fungování jednotky Hradní stráže. Byl vydán zákon číslo 114/1993 Sb., o kanceláři prezidenta republiky, jež řešil statut Hradní stráže v roce 1993.

Zákon ze dne 24. března znovu se zasadil o zřízení Kanceláře prezidenta České republiky. V čele kanceláře stanul vedoucí Kanceláře prezidenta republiky. Do jeho funkce jej jmenuje prezident. Hlava státu je vrchním velitelem vojsk armády České republiky, a úkoly spojené s řešením oné problematiky jakožto i velení a řízení jednotce Hradní stráže obstarává útvar Vojenské kanceláře prezidenta republiky. Velitelem Vojenského odboru kanceláře, jenž jej volí a odvolává prezident republiky, mu je svěřen do přímé podřízenosti velitel útvaru Hradní stráže v Praze.

Jsou mu také podřízeni vojáci Hradní stráže, jakožto podřízení v činné službě, kteří jinak náležejí pod působnost a velení ministru obrany, dle zvláštních předpisů. Vstoupením zákona ze dne 24. března došlo ke zrušení stávajících zákonů o kanceláři

³⁸ AUTORSKÝ KOLEKTIV, *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd.Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. s 196. ISBN:987-80-7278-617-6

prezidenta České a Slovenské Federativní Republiky č. 134/1991 Sb., a současně čl. III zákona České národní rady č. 548/1992 Sb., o některých dalších opatřeních v soustavě ústředních orgánů státní správy České republiky a o zřízení Kanceláře prezidenta České republiky.³⁹

Vznikem České republiky došlo ke změnám, vydáním nových zákonů a novel. Přeměna se týkala většiny armádních jednotek. Došlo k mnohým změnám v tabulkových počtech. Výjimku netvořila ani jednotka Hradní stráže.

6.1 PROMĚNA STRUKTURY HRADNÍ STRÁŽE

V roce 1997 přešla jednotka Hradní stráže pod praporeční strukturu. Vytvořily se dva prapory, které měly za úkol jinou specifickou funkční náplň. Součástí prvního praporu byly tři strážní roty. Tyto jednotky zabezpečovaly samotný výkon strážní služby, ostrahu pražského hradu a zámku v Lánech. Jednotkami na druhém praporu byly roty velitelská, rota zabezpečení a rota logistické podpory. Ty naopak měly za úkol zabezpečit bezproblémové fungování strážních rot ve službách, při výcviku, jakožto při zabezpečování významných mimo strážních aktivit. Byly jimi pietní akty, slavnostní nástupy, nástupní audience aj.

V roce 1999 byl přijat zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách ČR, který zásadním způsobem řeší postavení Hradní stráže v rámci ozbrojených sil ČR. Konstatuje se v něm, že ozbrojené síly ČR se člení na armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. Hradní stráž se tímto zákonem stala samostatnou složkou ozbrojených sil, která je sice finančně a logisticky zabezpečovaná Armádou ČR, ale velitelsky a odborně plně podléhající Vojenské kanceláři prezidenta republiky, kde náčelník Vojenské kanceláře má vůči vojákům Hradní stráže oprávnění jako ministr obrany stanovená zvláštními právními předpisy (zák. č. 220/1999 Sb., zák. č. 221/1999 Sb.).⁴⁰

³⁹ Zákon č. 114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*, 1993. částka 31/1993. Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-114>

⁴⁰ *Hradní stráž* [online]©2007[cit. 2015-01-14]. Dostupné z: http://www.hrad.army.cz/htm/3_0.html

V tomto zákoně jsou také uvedeny funkční povinnosti Hradní stráže a její hlavní úkoly. Jsou v něm specifikovány místa, která má Hradní stráž pod svojí ochrannou. Jakožto, že má za úkol zabezpečit ochranu a ostrahu areálu Pražského hradu, zajistit jeho vlastní obranu. Nadále má plnit úkoly spojené s vnější ostrahou a obranou objektů, které jsou dočasným místem pobytu prezidenta republiky a jeho hostů. Dále má za úkol zabezpečit a zorganizovat vojenské pocty, a to zejména během oficiálních návštěv jednotlivých představitelů ostatních států. A při přijetí vedoucích zastupitelských misí, u hlavy státu.

Zákon také ukládá v § 28 Hradní stráži, že nesmí býti použita k plnění a provádění jiných specifických úkolů, než krom těch, které byly uvedeny výše. A to, bez souhlasu prezidenta republiky.⁴¹

Jednotka v roce 1998 fungovala na těchto počtech:

- 71 důstojníků
- 15 poddůstojníků v další službě
- 57 praporčků
- 737 vojáků základní služby
- 42 občanských zaměstnanců

V tomto složení jednotka zabezpečovala veškeré strážní povinnosti, jakožto i slavnostní akty. Útvar fungoval napříč různým těžkostem s neustálou obměnou jednotek, z důvodů cirkulace vojáků základní služby. Z těchto důvodů se stále měnily počty vojáků, kteří zabezpečovali chod jednotky Hradní stráže.

V roce 1999 se změnila počty příslušníků, a útvar plnil stanovené úkoly v těchto počtech:

- 152 vojáků z povolání a v další službě
- 716 vojáků základní služby
- 41 občanských zaměstnanců⁴²

⁴¹ Předpis č.219/1999 Sb., zákon o ozbrojených silách České republiky In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 76, §28. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219#cast5>

⁴² LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 197. a 203. ISBN 80-902892-7-4.

7. PROFESIONALIZACE HRADNÍ STRÁŽE

Povinná vojenská služba měnila v průběhu let svoji podobu, z počátku sloužili vojáci základní služby 2 roky na dislokované vojenské posádce. Po vzniku České republiky se tato doba postupně krátila na 1 rok, později půl rok. S tímto zkracováním vznikaly myšlenky, zda budou nadále vojáci základní služby potřební, i do dalších let. Vznikala představa plně profesionální armády. Nebylo tomu jinak ani u Hradní stráže.

První návrh profesionalizace jednotek Hradní stráže byl v roce 2001. Navrhovaný stav se zmiňuje o perspektivní Hradní stráž, jež bude postavena na principu účelné dostatečnosti. Při zadávání cílů a požadavků, na kterých bude nová Hradní stráž vystavená, byly vzaty na vědomí určité historické aspekty, jakožto zkušenosti a poznatky získané od jiných stejně fungujících jednotek. Dalším z požadavků bylo vytvoření jednotky s cílem, který bude odpovídat možným dostupným zdrojům. Jejíž organizační podoba, musí být redukována, nadále měly být pozměněny a přehodnoceny úkoly pro činnost Hradní stráže. Ty budou přesně stanoveny a vymezeny v nařízení náčelníka Vojenské kanceláře prezidenta republiky a současné vycházející z ustanovení toho daného zákona. Efektivnost a hospodárnost vynaložených prostředků musí být hlavními kritérii, která budou rozhodovat o struktuře a činnosti Hradní stráže.

V roce 2001 se navrhovala profesionalizace Hradní stráže ve 3. Etapách:

1. Etapa: má býti zanedbatelně jakožto finančně nákladná. Nejdůležitějším aspektem, má být vnitřní reorganizace a snížení početních stavů. Jak tabulkových tak skutečných. Nadále neprovádění jiných prací, vyjma těch, které jsou v hlavních povinnostech.
2. Etapa: je aktuálně velmi nákladná. Vyžaduje poskytnutí prostředků na zřízení prostředků technického zabezpečení. Toto zabezpečení má mít na starost provozovatel objektů.
3. Etapa: by se měla věnovat změně zákona, personální práci a současně ke změně platového a finančního ohodnocení.⁴³

⁴³ LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 218. ISBN 80-902892-7-4.

Navrhovanou restrukturalizací a reorganizací mělo dojít ke vzniku nové Hradní stráže. Celkový početní stav byl 367 osob.

7.1 PROFESIONÁLNÍ HRADNÍ STRÁŽ

Avšak až přelom let 2004/2005 znamenal pro Armádu České republiky a pro Hradní stráž jeden velký milník. Dnem 1. ledna 2005 byl zrušena branná povinnost. Jejím obsahem bylo, že:

„Branná povinnost je povinnost státního občana České republiky připravovat se k obraně státu a osobně se účastnit plnění úkolů ozbrojených sil České republiky.“⁴⁴

Zánikem této povinnosti a branného zákona, došlo k tomu, že se po více jak 130 letech neplnili občané na území dnešního Česka brannou povinností. Tímto okamžikem utichly na nějakou dobu názorné politické a odborné debaty na toto téma. Jež se snažily společnost dělit na zastánce příznivců ozbrojených složek, a jejich odpůrců.⁴⁵

K přeměně docházelo i v řadách příslušníků Hradní stráže. Dle původního plánu se měla Hradní stráž stát, plně profesionální jednotkou již v polovině roku 2004. Kvůli zpomalenému procesu profesionalizace vojáků, však poslední vojáci základní služby, odcházeli do zálohy až koncem roku 2004. Konkrétně dne 22. prosince, kdy se tímto dnem současně Hradní stráž stala znovu po více jak padesáti letech plně profesionální vojenskou jednotkou. Slouženou výhradně z vojáků z povolání.

Podoba Hradní stráže v roce 2005:

- Velení a štáb
- 1. Strážní prapor
- 2. Strážní prapor
- Hudba Hradní stráže
- Obor podpory a rota logistiky

⁴⁴ Zákon č.218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech (branný zákon)
In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 76, s. 3674. Dostupné také z:
<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=218&r=1999>

⁴⁵ PERNICA, B. *Profesionalizace ozbrojených sil: Trendy, teorie a zkušenosti*. s. 10, 1.vyd. Praha, Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1440-3

Celkem čítala Hradní stráž v této době 660 osob, z nichž bylo 52 občanských zaměstnanců a 608 vojáků z povolání.

- 85 důstojníků
- 108 praporčíků
- 415 rotmistrů
- 52 občanských zaměstnanců

Počátkem 90. let se stala nedílnou součástí jednotky Hradní stráže také motocyklová četa. Tato jednotka je specifickou součástí a článkem ve fungování Hradní stráže. Příslušníci této čety nejsou klasickými strážnými, ale mají za úkol provádět oficiální doprovody představitelů jiných států při oficiálních návštěvách, doprovázet prezidenta republiky. Slouží jako kurýrní služba ve služebních záležitostech mezi Hradní stráží a Vojenskou kanceláří prezidenta republiky. Jednotka je velmi specificky vybírána, a cvičena.

7.2 PŘIJETÍ KE STRÁŽI

Důležitým aspektem pro profesionální Hradní stráž byly požadavky kladené pro nové uchazeče, kteří je museli respektovat, pokud se chtěli stát novými členy Hradní stráže. Podmínky pro přijetí k Hradní stráži.

O službu se mohou ucházet občané České republiky, s čistým trestním rejstříkem, kteří úspěšně splní podmínky a kritéria výběrového řízení. A také ostatní zvláštní kritéria. Uchazeč o výkon funkce u Hradní stráže musí splňovat základní kvalifikační předpoklady v souladu s § 3, odst. 1, zákona 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, a Vyhláškou ministerstva obrany č. 270/1999 Sb., kterou se stanoví kvalifikační předpoklady pro služební zařazení vojáků z povolání.

Kvalifikační předpoklady:

- *Kvalifikačním předpokladem je vzdělání požadované pro výkon služby v příslušném služebním zařazení.*
- *Požadované vzdělání pro výkon služby v příslušném služebním zařazení je v hodnostním sboru: a) čekatelů praporčíků – základní nebo střední odborné vzdělání, b) čekatelů důstojníků – úplné střední nebo úplné střední odborné vzdělání, c) rotmistrů se stanovenou hodností rotný a rotmistr – základní vzdělání, d) rotmistrů se stanovenou hodností nadrotmistr a štábní rotmistr – střední odborné vzdělání, e) praporčíků se stanovenou hodností podpraporčík, praporčík, nadpraporčík a štábní praporčík – úplné střední nebo úplné střední odborné vzdělání, f) nižších důstojníků se stanovenou hodností podporučík, poručík, nadporučík – úplné střední nebo úplné střední odborné vzdělání, g) nižších důstojníků se stanovenou hodností kapitán – vysokoškolské vzdělání v bakalářském studijním programu, h) vyšších důstojníků se stanovenou hodností major, podplukovník, plukovník – vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu, i) generálů se stanovenou hodností brigádní generál, generálmajor, generálporučík, armádní generál – vysokoškolské vzdělání v magisterském studijním programu.⁴⁶*

Důležitým aspektem, který hrál roli v přijetí, byl jeho psychický stav. Každý uchazeč musí absolvovat základní psychologické vyšetření, současně psychologické vyšetření pro výkon strážní služby a cílené psychologické vyšetření pro službu u Hradní stráže. V neposlední řadě je důležitá bezpečnostní způsobilost uchazeče o službu. Každý jedinec je prověřován bezpečnostním úřadem ve smyslu novely zákona 148/1998 Sb. a nařízení vlády č.385/2003 Sb. ze dne 29. října 2003.

V neposlední řadě hrají významnou roli Fyzické předpoklady uchazeče.

⁴⁶ Vyhláška 270/1999 Sb. kterou se stanoví kvalifikační předpoklady pro služební zařazení vojáků z povolání. částka 90, s. 4431. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=270&r=1999>

- *výška 178 až 188 cm*
- *váha musí odpovídat výšce, nesmí mít nadváhu*
- *bez viditelné kosmetické vady, tetování, piercingu či náušnic*
- *bez jakékoli formy vousů, účes včetně licousů v souladu se základním řádem ozbrojených sil*
- *zdravotní klasifikace "A" (bez zdravotních omezení, uchazeč na strážní jednotku nesmí nosit dioptrické brýle)*
- *hodnocení přezkoušení tělesné přípravy výtečně nebo dobře⁴⁷*

Tato kritéria hned zpočátku dost selektovala možný výběr uchazečů, a tudíž měla Hradní stráž zpočátku problém při vybírání vhodných uchazečů.

Příslušníci Hradní stráže byli v tomto období vyzbrojeni standartními zbraňovými systémy, které byly součástí vojsk Armády České republiky. Jako osobní zbraň jednotlivce strážného sloužila při výkonu strážní služby reprezentační puška vz. 52/57, a samopal vz. 61 Škorpion. Důstojníci disponovali pistole vz. 82. a kordy vz.2001.

7.3 MODERNÍ HRADNÍ STRÁŽ

V 21. století se vyvíjely moderní zbraňové systémy velkou rychlostí. A Hradní stráž, která disponovala zastaralými zbraněmi, byla nucena k přezbrojení. Dělo se tak v celé Armádě České republiky.

K plnění každodenní strážní služby, ale i k reprezentačním účelům vojáci používají samonabíjecí pušky vz. 52/57. Nahradily ve výzbroji opakovací pušku vz. 24. Původní model pušky vz. 52 byl předělán a modifikován na verzi vzor 52/57. Tato zbraň jednotlivce slouží pouze k reprezentaci a při plnění protokolárních účelů. Zbraně jsou znehodnoceny a upraveny.

Místo samopalů vz. 61, dostali strážní na stanovištích pistole CZ 75 SP-01Phantom . Moderní zbraň z provenience zbrojovky Uherský Brod. Dále byli vojáci vyzbrojeni novými samopaly CZ Scorpion EVO 3 A1, které jsou od stejného dodavatele. Hradní stráž vyměnila kulometry UK vz. 59, za útočné pušky CZ 805 Bren ve verzi A1. Vyměněny byly i zastaralé odstřelovací pušky Dragunov, které byly

⁴⁷ Podmínky pro přijetí k Hradní stráži [online]©2014 Pražský hrad.[cit. 2015-01-16] Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/kancelar-prezidenta-republiky/hradni-straz/podminky-pro-prijeti-k-hradni-strazi.shtml>

nahrazeny novými odstřelovacími puškami české provenience CZ 750 SNIPER. Díky tomuto přezbrojení, dosáhla Hradní stráž spolupráce s českými zbraňovými systémy, které mají za úkol pozvednout otázku bezpečnosti na Pražské hradě na vyšší úroveň. Vojáci disponují také ručními protitankovými zbraněmi RPG-7.

V souvislosti s přezbrojením jednotky, bylo nutné přeškolit vojáky a seznámit je s novými zbraňovými systémy, se kterými jsou v denním kontaktu. Koncem roku 2011 začala probíhat příprava velitelského sboru strážních jednotek zaměřená na novou metodiku vedení střelecké přípravy a výcviku.

Mnoho příslušníků jednotky prošlo dříve výcvikem Akademie Aegis. A i na tomto systému byla nově provedena komplexní střelecká příprava vojáků Hradní stráže. V závislosti na faktu, že tímto procesem mělo projít přibližně 500 příslušníků, začala samotná příprava s předstihem. V počátcích se projevovala problematická stránka, která se objevuje v resortech a to nedostatek finančních prostředků. Cílem těchto cvičení a výcviků u příslušníků ozbrojených složek a jednotky Hradní stráže nemá být vytvoření úzké skupiny skvělých střelců. Ale naopak zdokonalit a naučit 100% příslušníků jednotky správné manipulaci se zbraní, bezpečnosti. A udělat z nich efektivní střelce v případě reálného konfliktu, kterým se mohou stát součástí.

Pro vojáka je nejdůležitějším článkem v dovednosti vytvoření takových schopností, které mu pomohou kladně řešit a vyřešit krizové situace, ve kterých se může ocitnout. A k těmto cílům se snaží jednotky pomocí moderního systému dosáhnout. Kvůli těmto specifikům si Hradní stráž vybrala systém Aegis, jenž zprostředkovává příslušníkům ozbrojených složek modelové chování v situacích při samotném konfliktu. A současně také řeší situace, jakým je voják vystaven a musí se jimi zabývat minuty i hodiny, byť i po úspěšně vyřešené krizové situaci či konfliktu.⁴⁸

Dalším důležitým momentem, který je životně důležitý pro fungování Hradní stráže i v současnosti, bylo v roce 2012 uzavření a sepsání licenční smlouvy mezi Theodorem Pištěkem a Hradní stráží. Jenž byl návrhářem novodobých uniforem. Jak reprezentačních stejnokrojů, tak služebních stejnokrojů. Smlouva zákonitě ukotvila

⁴⁸ Střelecká příprava Hradní stráže nově podle metodiky Aegis[online]©2014 Aegis Team. Dostupné z: <http://www.aegisteam.cz/blog/page121/>

celkovou vizuální podobu celé kolekce uniforem. Jakožto i podoby a určité modifikace, a upřesnila jejich formální nošení pro služební a reprezentační účely.⁴⁹

V současnosti Hradní stráž má různé aktivity, podílí se každým rokem při zabezpečování bezproblémového průběhu Dne otevřených dveří na Pražském hradě. Kdy si mohou tisíce návštěvníků nahlédnout a navštívit veřejnosti nepřístupná místa. Ve spolupráci s Armádou České republiky zajišťují ukázky vojenské techniky a vojenské přehlídky, nadále prezentují reprezentační aktivity Hradní stráže na veřejnosti. Snaha ukázat fungování této dnes již moderní jednotky, je pro mnoha spoluobčanů nevšedním zážitkem. Mohou se při těchto situacích obeznámit s každodenním fungování této jednotky, a pochopit blíže problematiku týkající se ostrahy prezidenta republiky.

Nemalý podíl má jednotka Hradní stráže na výstavách korunovačních klenotů, které se pět let vystavují v prostorách Pražského hradu. Od roku 2007 se začala Hradní stráž také prezentovat veřejnosti při pravidelných přehlídkových vystoupeních, jenž se konají na III. nádvoří Pražského hradu.

Hradní stráž vstupuje do budoucnosti jako konsolidovaný vojenský útvar, tvořený vysoce odborně erudovanými profesionály, kteří jsou hrdí na příslušnost k této jednotce, ať už se jedná o vojáka strážní roty, řidiče, technika nebo hudebníka. V dalších obdobích jí určitě čeká mnoho náročných úkolů, lze však předpokládat, že svým závazkům plně dostojí a že bude pro každého vojáka i nadále ctí v této jednotce sloužit.⁵⁰

⁴⁹ AUTORSKÝ KOLEKTIV, *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd.Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. s 226. ISBN:987-80-7278-617-6

⁵⁰ AUTORSKÝ KOLEKTIV, *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd.Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. s 234. ISBN:987-80-7278-617-6

8. STRÁŽ OČIMA PREZIDENTA A JEJÍHO VELITELE

Příslušníci Hradní stráže jsou dnes profesionálními vojáky z povolání. Denně plní své povinnosti, rozkazy, povely svých velitelů a nadřízených. Avšak na venek se neprezentují jen oni sami, ale právě jejich velitelé, kteří jsou garanty toho, že jejich podřízení budou stanovené úkoly plnit svědomitě a se ctí. Je tedy důležitým aspektem si zmínit, jak plnění těchto úkolů hodnotí jejich představení.

V dopise velitele Hradní stráže plk. Ing. Radima Studeného k příležitosti 89. výročí vzniku se zmiňuje o tom, kdy v roce 1918 vznikla jednotka Hradní Stráže, na základě jakých nařízení byla jednotka formována. Navazuje v něm na současnou podobu jednotky Hradní stráže. A zdůrazňuje: „ *Pro každého z nás je nejvyšší ctí a oceněním plnit vojenské reprezentační povinnosti a úkoly spojené s ostrahou sídel prezidenta České republiky.*“⁵¹ (In: Liška M., a kolektiv, 2005, s. 1)

A nejen velitel Hradní stráže má možnost hodnotit fungování své jednotky, ale také prezident republiky, pro kterého právě tato jednotka zabezpečuje bezpečnostní situaci.

V průvodním dopise knihy o Hradní strážci prezident Miloš Zeman zmiňuje, že je Hradní stráž jedním ze symbolů a vojenských tradic nezávislého suverénního státu. „ *I když se návštěvníkům Pražského hradu může zdát, že jsou tito vojáci především atrakcí pro děti a objektivy fotoaparátů a kamer zahraničních turistů, není tomu tak ani v nejmenším. Musíme mít na paměti, že jde o elitní vojenskou jednotku, jejíž příslušníci nejsou u Hradní stráže jen proto, aby pochodovali či stáli v pozoru před objekty sídla prezidenta republiky.*“⁵² (In: Autorský kolektiv, 2013, s. 3)

Dále se zmiňuje o historii útvaru Hradní stráže, připomíná, že je nejstarší jednotkou, která se formovala společně se vznikem Československa a později České republiky. Připomíná symboliku historických odkazů spojených s uniformami Hradní

⁵¹ LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. s. 1. ISBN 80-902892-7-4.

⁵² AUTORSKÝ KOLEKTIV, *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd. Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. s 234. ISBN:987-80-7278-617-6

stráže a provázanost s historickými změnami, které zasáhly do různých proměn této jednotky.

Pro příslušníky Hradní stráže je velmi důležité, že mohou z úst svých nadřízených slyšet pochvalná slova. Jsou to prezidentovi vojáci, a jejich hlavním úkolem je dbát na bezpečnostní situaci v prostorech sídla hlavy státu. Je tedy důležitým motivačním prvkem, mít možnost slyšet pochvalná slova za dobře odvedenou práci.

9. SLUŽBA V ŘADÁCH HRADNÍ STRÁŽE

V současnosti Hradní stráž je jednotkou spadající pod Vojenskou kancelář prezidenta republiky a je vojenskou jednotkou brigádního typu. Skládá se:

- velení,
- 1. prapor,
- 2. prapor,
- Hudba Hradní stráže,
- Rota zabezpečení.

Celkový počet čítá 653 osob:

- 81 důstojníků, v hodnosti poručík až plukovník,
- 75 praporčíků, v hodnosti rotmistr až štábní praporčík
- 377 poddůstojníků, v hodnosti desátník až rotný
- 77 příslušníků mužstva, v hodnosti svobodník
- 43 občanských zaměstnanců.

Od profesionalizace Armády České republiky, jakožto také útvaru Hradní stráže, nemohli u této jednotky sloužit jako strážní civilisté, pouze vojáci z povolání. K této jednotce jsem byl převelen k 1. březnu 2011, na funkci Strážný. Služební zařazení mne zařazovalo k 1. strážnímu družstvu 1. čety 2. Strážní roty 1. praporu Hradní stráže.

Dle funkční náplně povinností strážného jsem měl zabezpečovat vnější ostrahu sídel prezidenta republiky. Nadále plnit rozkazy nadřízených, účastnit se výcviků, prohlubovat znalosti v otázkách vojenského vystupování, ústrojovou kázeň. Zdokonalovat se ve vojenských předpisech, zákl. 1, zákl. 2. Účastnit se odborných přednášek a vojenských vševojskových výcviků, na jejichž základě se zdokonalovat v prováděné práci. Plnit ustanovení vojenských předpisů a dbát na vojenské vystupování. Společně s ostatními příslušníky prohlubovat fyzickou zdatnost, reprezentovat útvar jak na venek, tak v rámci samotného fungování na jednotce.

Jako osobním zbraň strážného sloužil samopal vz. 61 Škorpion. Každý strážný nesl odpovědnost za svěřenou zbraň, současně měl za úkol zdokonalovat se s ovládním zbraně, seznamovat se zákony a předpisy, které mu umožňovaly vojenskou zbraň

používat. A za jakých zákonných okolností může v činné službě zbraň použít. Příslušník stráže, musel znát i důsledky nesené při používání vojenských zbraní.

Strážní rota čítá 3 strážní čety, 1. četu, 2. četu a četu palebné podpory. Každá z čet má 3 družstva. Součástí každého z nich je:

- velitel družstva, v hodnosti rotný,
- zástupce velitele družstva, v hodnosti četař,
- starší strážný specialista, v hodnosti četař,
- 4 starší strážní, v hodnosti desátník,
- 2 strážní, v hodnosti svobodník.

Součástí 1. strážní čety jsou také zástupce velitele čety a velitel čety.

Strážní rota měla za úkol zabezpečovat během roku strážní službu. Ta se dělila na dílčí 27,5 a 28,5 hodiny dlouhé služby. Příslušníci Hradní stráže denně zabezpečují 3 stráže. Stráž č. 1 zabezpečuje ostrahu Pražského hradu, stráž č. 2 zabezpečuje ostrahu Královských zahrad, stráž č. 3 zabezpečuje ostrahu zámku v Lánech. Nadále strážní rota zabezpečuje vnitřní službu jako dozorčí vchodu v kasárnách na Loretánské. Z důvodů komplikovanější dopravy, byla služba stráže na zámku v Lánech o hodinu delší.

Jako příslušník strážní roty, bylo zabezpečení služeb, potažmo stráží, hlavní náplní pracovní činnosti. Jedná se o náročný komplexní fyzický a psychický stav, kterému je každý příslušník stráže vystaven. V průběhu 27,5 hodiny zaručujete nepřetržitou ostrahu daného prostoru, kdy se společně s ostatními příslušníky stráže střídáte při výkonu na strážních stanovištích, hotovostní směnou a směnou, která má odpočinek.

Po uplynutí výkonu služby, nastupuje další den jiná služební činnost v podobě 8,5 hodiny dlouhém výcviku. Během něj se teoreticky i prakticky připravujete k výkonu zaměstnání. Probíhají hodiny výcviku z:

- tělesné přípravy,
- zdravotní přípravy,
- topografické přípravy,
- strážní služby,
- chemické přípravy,

- studium základních řádů a směrnic,
- pořadové přípravy,
- a další služební činnosti.

9.1 PRACOVNÍ NÁPLŇ

Další služební náplní je tvorba směny, která zabezpečuje hlídkovou činnost, a pomáhá zabezpečit důkladnější ostrahu na Pražském hradě. Jež má za úkol dbát na dodržování předpisů ohledně chování návštěvníků v prostorách Pražského hradu. Aby nedocházelo, ke vzniku fyzických škod na budovách, újmám na zdraví ostatních osob, znevážení významných budov, k nárůstu kriminální činnosti v prostorách hradu a možnému vzniku ostatních nezákonných situací a protizákonného jednání.

K zabezpečení klidné situace a absolutnímu bezpečí v prostorách Pražského hradu a Královských zahrad i zámku v Lánech spolupracuje jednotka Hradní stráže společně s útvarům Ochrany prezidenta republiky a provádí součinnost s jednotkou Hradní policie. Dohromady tyto frakce tvoří komplexní ochrannou složku, jež má zabezpečit ochranu sídla prezidenta České republiky.

Zabezpečení vnější obrany a ostrahy objektů, které používá prezident republiky a jeho hosté spočívá v tom, že v době míru, a to hlavně při každodenním výkonu strážní služby v okolí pražského hradu a zámku v Lánech a u stanovených objektů, v připravenosti stráže na jejich okamžitou obranu. Které zahrnují zabránění vstupu nepovolaným osobám do objektu. Vyčlenění sil, a prostředků připravených k jejich obraně. V době krizových stavů, jež jsou vyvolány nevojenskými krizovými situacemi, být připraveni plnit povinnosti, a specifické úkoly, jež jsou stanovené v krizovém plánu Kanceláře prezidenta republiky a v plánu bojové a mobilizační pohotovosti Hradní stráže.⁵³

Příslušníci strážních rot mimo jiné zabezpečují přijetí ústavních činitelů a vysokých hodnostářů cizích zemí při oficiálních audiencích a státních návštěvách u hlavy státu. Zajišťují průběh jmenování nových ústavních soudců, oficiální jmenování

⁵³Působnost[online]©2007 Hradní stráž. Dostupné z: http://www.hrad.army.cz/hm/2_0.html

nových představitelů poslanecké sněmovny, senátu. Účastní se jmenování nových či stávajících rektorů vysokých škol, povyšování do hodností generálů. Jakožto tvoří i formální stráž při konání významných společenských událostí, které probíhají v prostorách Pražského hradu.

K zabezpečování strážní ochrany a přítomnosti na při předávání státních vyznamenání. Vojáci Hradní stráže v průběhu roku se účastní také na pietních aktech. Kdy uctívají památku občanů, kteří byli součástí historicky významných událostí, které znamenaly velké změny pro občany České republiky.

Příslušníci Hradní stráže dále zajišťují a organizují provádění vojenských poct, které jsou spojeny s plněním protokolárních a reprezentačních aktivit hlavy státu, jež souvisí s výkonem jeho ústavních pravomocí. Zabezpečují situace, které jsou spojeny s jeho výkonem funkce jako hlavního a vrchního velitele ozbrojených sil České republiky, a zabezpečení ostatních reprezentačních a jiných aktivit, jež jsou mu uloženy zákonem.

Při oficiálních návštěvách či audiencích spolupracují strážní jednotky při zajišťování přijetí důležitých osobností s jednotkou Hudby Hradní stráže. Zajišťuje po hudební stránce protokolární akce, které jsou v přímé spojitosti s pravomocemi prezidenta republiky.

Od 1. ledna 2012 jsem byl přeřazen na funkci Starší strážný specialista. Jako příslušník 3. čety. Čety palebné podpory, v hodnosti desátníka. Jako Starší strážný specialista sem měl jako svoji osobní zbraň univerzální kulomet UK vz. 59. Funkční náplň se rozšiřovala o zvládnutí manipulace a ovládnutí nového zbraňového systému. Pro samotný výkon strážní služby, to změnu nepřineslo. Účastnil jsem se speciálních výcviku ve střelbě a nácviků střelby, kvůli zdokonalování v práci s kulometem UK vz. 59.

Další služební činností příslušníků Hradní stráže bylo vysílání na výcvikové a zdokonalovací kurzy, jež Armáda České republiky provádí pro své zaměstnance. Vojáci jsou vysíláni na různé kurzy, jež mají prohlubovat jejich kvalifikaci. Provádí se kurzy:

- chemický pozorovatel, chemický instruktor,
- opravář ručních zbraní,
- zdravotník, záchranář v poli,

- boj v zastavěném prostoru,
- boj zblízka,
- aj.

Armáda České republiky pořádá nově v součinnosti se zbrojovkou Uherský Brod konzultace a exkurze pro vyčleněné vojáky z povolání a provádí s nimi prvotní seznámení s novými zbraňovými systémy, se kterými se v dnešní Armádě setkáváme. Své příslušníky na tato setkání vysílá i Hradní stráž.

Po přezbrojení příslušníků jednotky Hradní stráže došlo i k určitým formálním změnám pro samotné vojáky. Z funkce starší strážný specialista se stala funkce Starší strážný, a kulomet UK vz.59 byl vyměněn za útočnou pušku CZ 805 BREN v modifikaci A1. Ze zbraně ráže 7,62 mm se přešlo na ráži 5,56 NATO. Důvodem byla velká palebná síla, která by mohla v zastavěných prostorech Pražského hradu a v jeho okolí způsobit velké škody nejen na majetku. Útočná puška má být variabilnější a jednodušší při používání při případných bojích v zastavěné oblasti. Příslušníkům strážní služby navíc byli přiděleny nové pistole CZ 75 SP-01 PHANTOM a samopal CZ SCORPION EVO 3A1, jež mají být dostatečnou palebnou silou, a ochranou silou na Pražském hradě.

Přehlídková vystoupení se v novodobé historii Hradní stráže stala nedílnou součástí jejího fungování a prezentace na veřejnosti. Příslušníci jednotky zde prezentují občanů ukázkou dovednostní, kterým se naučili při výcviku.

Jednotka Hradní stráže již však také byla nasazena při vzniku mimořádných situací. V roce 2013 byla jednotka Hradní stráže a její příslušníci nasazeni při povodních. Kdy v Praze dne 3. června 2013 vydal prezident republiky Miloš Zeman souhlas s vysláním vojáků k záchranným pracím při povodních a likvidaci jejich následných škod.

Příslušníci Hradní stráže jsou bráni jako vojáci pěších praporů a pěších jednotek. V případě ozbrojeného konfliktu by byli dle této specifikace nasazeni. Procházejí soustředěnými výcviky, které jsou zaměřeny na polní výcvik jednotky. A zdokonalování vševojskových schopností. Zvyšují si a zdokonalují schopnosti při řešení bojových drílů a polní taktiky. Kontaktů s nepřítelem a reakce na vzniklou situaci.

ZÁVĚR

Hradní stráž je nejstarší vojenskou jednotkou novodobé Československé a České historie. Je velmi specifickým útwarem a v rámci svého zaměření zcela unikátní ozbrojenou jednotkou v naší zemi. Jako jediná jednotka plní současně dva úkoly v rámci hlavní funkční náplně této jednotky.

Příslušníci Hradní stráže zajišťují strážní službu a současně fungují jako reprezentační jednotka při příležitostech spojených s oficiálními státními návštěvami nebo při audiencích provázaných se zákonnými povinnostmi prezidenta republiky.

Součástí této jednotky jsem byl ode dne 1. března 2011 – 30. června 2014. Během působení v řadách Hradní stráže jsem působil ve třech funkcích.

- Strážný,
- Starší strážný specialista,
- Starší strážný.

V rámci činné služby, ale i v rámci ostatní služební činnosti jsem se vždy snažil pracovat a plnit rozkazy svých velitelů jak nejlépe jsem uměl. Důležitým fakt, který na každého strážného dopadá během služby u Hradní stráže je psychická a fyzická náročnost, která je spojena s výkonem strážní služby na Pražském hradě. Snaha plnit si své povinnosti a úkoly byla založená i na bohaté tradici a historii této jednotky. Která odkazuje na velká historická témata, která zasáhla jak jednotku Hradní stráže, tak všechny příslušníky měnícího se Českého státu.

Hradní stráž byla založena z odkazem na legionářský odboj během I. světové války, na počest těchto statečných mužů se snažila lidem ukázat, jak si váží těch, kteří položili mnohdy cenu nejvyšší, za možnost žít v samostatném a demokratickém státě.

Od počátku byla unikátní jednotkou, která byla zprvu zcela nevšedním článkem ozbrojených sil. Postupným vývojem se neustále snažila plnit hlavní roli v ochraně sídla prezidenta a jeho osoby. Průběhem let a přeměnou vojsk se stala Hradní stráž jednotkou, která od svého vzniku upustila pouze od jedné pracovní náplně. Od konce II. světové války přišla o možnost zabezpečovat přímou ochranu osoby prezidenta republiky. Na té dnes spolupracuje společně s Útvarem ochrany prezidenta republiky společně s útvarem Hradní policie. Soustředí se tedy hlavně na vnější ochranu a obranu

sídel prezidenta. Útvar ochrany prezidenta zajišťuje osobní a bezpečnostní ochranu prezidenta republiky, jakožto členů jeho rodiny, a dalších chráněných osob. Zajišťují vnitřní ochranu prostor, v nichž se pohybuje hlava státu. Ochranu zajišťují podobu pobytu a přepravy po území České republiky. Střeží objekty, v nichž pobývají další chráněné osoby, zajišťují ochranu sídel, kde prezident pobývá. Zajišťují hygienicko-toxikologickou, pyrotechnickou a speciální ochranu a spolupracují s Vojenskou kanceláří prezidenta republiky v otázkách oblasti příprav při vzniku krizových situací.

„Ochrana prezidenta republiky je tvořena souhrnem opatření, jejichž cílem je zajištění maximální bezpečnosti hlavy státu při současném zachování nutné tolerance vůči chráněné osobě i jejímu okolí. Bezpečnostní opatření tedy zároveň nemají neopodstatněně izolovat prezidenta od veřejnosti. Představují živý, pulzující mechanismus, který aktuálně reaguje na širší i domácí bezpečnostní situaci.“⁵⁴

Jednotka Hradní stráže se snaží prezentovat nejenom při strážní službě a při audiencích a státních návštěvách. V posledních letech se jednotka účastní i slavnostních okamžiků, ale také i pietních aktů, kdy se snaží uctít památku těch, kteří mají podíl na formování novodobé historie Českého státu.

Stejně jako ostatní jednotky a ozbrojené složky se snaží svou činností poukázat na historické odkazy a tradice, které se snaží nadále naplňovat. Nejvýznamnějším historickým odkazem na působení Hradní stráže byl vznik uniforem od Theodora Pištěka. Tyto uniformy měly být složením více historických faktů a ukázat na kompletní historii Hradní stráže. Paradoxní dnes je, že tyto uniformy, které můžeme denně vidět na příslušnících jednotky, jsou uniformami, které s malými korekcemi jsou nejdéle nošenými stejnokroji v historii.

V práci jsem se snažil zaměřit na přiblížení unikátní jednotky, která má své neopomenutelné místo jak již v dějinách našeho státu, tak v ozbrojených složkách. V roce 2015 bude jednotka slavit již. 97 let od svého vzniku. Je nejstarší ozbrojenou jednotkou, která vznikla společně se vznikem první Československé republiky. Jako její bývalý příslušník jsem hrdý na to, že jsem v této jednotce sloužil a mohl jsem být její součástí.

⁵⁴ Útvar ochrany prezidenta[online]©2015 Policie ČR. [cit. 2015-01-18]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/utvar-pro-ochranu-prezidenta-ceske-republiky.aspx>

Jednotka Hradní stráže však má tak náročnou a odlišnou práci, která se dá pojmout i z různých úhlů pohledu. A dá se zaměřit na problematiku samotné strážní služby, nebo srovnání v rámci taktické vyspělosti jednotky v porovnání s ostatními jednotkami Armády České republiky.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam použitých českých zdrojů

LIŠKA, M. a kolektiv. *Hradní stráž*. 2.vyd. Praha: Art D-Grafický ateliér Černý s.r.o., 2005. ISBN 80-902892-7-4.

AUTORSKÝ KOLEKTIV, *Stráž na hradě pražském*. 1.vyd. Tiskárny Havlíčkův Brod, a.s. 2013. ISBN:987-80-7278-617-6.

PERNICA, B. *Profesionalizace ozbrojených sil: Trendy, teorie a zkušenosti*. 1.vyd. Praha, Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1440-3

KALOUSEK, M. *Vládní vojsko 1939-1945, Vlastenci či zrádci?*. 1.vyd. Libri, Praha. 2002. ISBN 80-7277-063-2

Seznam použitých internetových zdrojů

Zákon č. 654/1919 ze dne 4. prosince 1919 O zřízení kanceláře presidenta republiky.[online][cit. 2015-01-07] Dostupné z: http://www.psp.cz/eknih/1918ns/ps/tisky/t1940_00.htm.

Publikace IDET, *HRADNÍ STRÁŽ*, [online]©2005. Dostupné z: http://www.army.cz/avis/publikace/idet2005_katalog/85.pdf

GRUPPE.DREI, [online]©20. 2. 2007, [cit. 2015-01-07], Dostupné z: http://www.valka.cz/clanek_12045.html

Historie, tradice [online]. ©2014[cit. 2015-01-08]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/kancelar-prezidenta-republiky/hradni-straz/historie-tradice.shtml>

Zákon č.40/1974 Sb. o Sboru národní bezpečnosti, In: *Sbírka zákonů Československá socialistická republika*. 1974, částka 6, s. 113 Dostupné z:

<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw? cz=40&r=1974>

Oznámení o vydání obecných právních předpisů, Rozkaz Federálního ministerstva vnitra č. 13 ze dne 13. května 1977, In: *Sbírka zákonů Československá socialistická republika*, 1977, částka 14, s. 197. Dostupné z: <http://ftp.aspi.cz/opispdf/1977/014-1977.pdf>

Rozkaz ministra vnitra Československé socialistické republiky č. 17 ze dne 31. května 1978 s. 1 [online]. Dostupné z: <http://www.abscr.cz/data/pdf/rozkazy/rmv/rmv17-1978.pdf>

Zákon č. 20/1990 Sb., o zřízení Správy ochrany prezidenta Československé socialistické republiky a o Národní stráží Československé socialistické republiky. Dostupné z:

http://www.psp.cz/eknih/1986fs/tisky/t0247_00.htm

KAPLANOVÁ, D. *Výtvarník Theodor Pištěk: společenské konvence se musejí dodržovat* [online]©2014-08-04[cit. 2015-09-01]. Dostupné z:

<http://www.novinky.cz/zena/styl/308501-vytvarnik-theodor-pistek-spolecenske-konvence-se-museji-dodrzovat.html>

Historie [online]©2007[cit. 2015-09-01]. Dostupné z:

http://www.hrad.army.cz/htm/3_0.html

Zákon č.114/1993 Sb., o Kanceláři prezidenta republiky. In: *Sbírka zákonů, Česká republika*, 1993. částka 31/1993. Dostupné také z:

<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-114>

Hradní stráž [online]©2007[cit. 2015-01-14]. Dostupné z:

http://www.hrad.army.cz/htm/3_0.html

Předpis č.219/1999 Sb., zákon o ozbrojených silách České republiky In: *Sbírka zákonů České republiky*. 1999, částka 76, §28. Dostupné z:
<http://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219#cast5>

Zákon č.218/1999 Sb., o rozsahu branné povinnosti a o vojenských správních úřadech (branný zákon) In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 76, s. 3674. Dostupné také z:
<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=218&r=1999>

Vyhláška 270/1999 Sb. kterou se stanoví kvalifikační předpoklady pro služební zařazení vojáků z povolání. částka 90, s. 4431. Dostupné z:
<http://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw?cz=270&r=1999>

Podmínky pro přijetí k Hradní stráž [online]©2014 Pražský hrad.[cit. 2015-01-16]
Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/kancelar-prezidenta-republiky/hradni-straz/podminky-pro-prijeti-k-hradni-strazi.shtml>

Střelecká příprava Hradní stráže nově podle metodiky Aegis[online]©2014 Aegis Team. Dostupné z: <http://www.aegisteam.cz/blog/page121>

Působnost[online]©2007 Hradní stráž. Dostupné z:
http://www.hrad.army.cz/htm/2_0.html

Útvar ochrany prezidenta[online]©2015 Policie ČR. [cit. 2015-01-18]. Dostupné z:
<http://www.policie.cz/clanek/utvar-pro-ochranu-prezidenta-ceske-republiky.aspx>

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Roman Vozděk

Obor: Bezpečnostní studia

Forma studia: kombinované

Název práce: Historie, vznik a vývoj Hradní stráže

Rok:2015

Počet stran textu: 42

Počet titulů českých použitých zdrojů: 4

Počet internetových zdrojů: 19

Vedoucí práce: doc. JUDr. Jan Brázda, Ph. D.